

EVEIK
VAUGE,

BE
SU

Knyga CILIP
Carnegie Medal
2014 laimėtoja

PAMANIAU,
KAD JIS
AKLAS.
ŠTAI KAIP
MANE
PRIČIUPO.

DIENORAŠTIS
IŠ BUNKERIO

KEVIN BROOKS

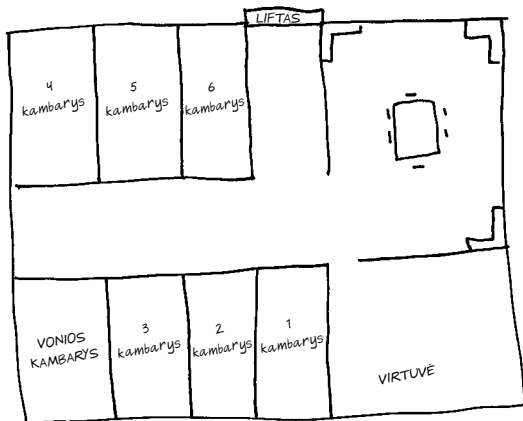
Sausio 30-oji, pirmadienis

10 val.

Štai ką žinau. Esu stačiakampio plano nubalinto betono pastate žemomis lubomis. Jis maždaug dvylikos metrų pločio ir aštuoniolikos metrų ilgio. Per visą pastato ilgį koridorius, maždaug per jo vidurį – mažesnis koridoriukas į liftą. Čia šeši kambariukai, po tris abipus ilgojo koridoriaus. Visi jie vieno-
do dydžio, trys metrai pločio, penki – ilgio, kiekviename stovi lova metaliniu rėmu, kėdė su atkalte ir spintelė prie lovos. Viename koridoriaus gale yra tualetas, kitame – virtuvė. Priešais virtuvę lyg ir valgomasis – vidury atviros erdvės stovi stačiakampis medinis stalas su šešiomis medinėmis kėdėmis. Šios atviros patalpos kampuose stovi po L formos minkštasuolį.

Jokių langų nėra. Nei durų. Vienintelis kelias čia patekti ar išeiti – liftas.

Atrodo maždaug taip:

Vonios kambaryje stovi metalinė vonia, metalinė kriauklė ir tualetas. Jokio veidrodžio, spintelės, daugiau nieko. Virtuvėje yra kriauklė, stalas, kelios kėdės, elektrinė viryklė, nedidelis šaldytuvas, ant sienos pakabinta spintelė. Spintelėje – plastikinis dubuo indams plauti, šešios plastikinės lėkštės, šešios plastikinės stiklinės, šeši plastikiniai puodeliai, šeši plastikinių įrankių rinkiniai.

Kodėl šeši?

Nežinau.

Aš čia vienas.

Neapleidžia nuojauta, kad aš po žeme. Oras troškus, drėgnas, trenkia betonu. Čia ne drėgna, bet taip atrodo. Lyg pastatas būtų senas, kartu naujas. Tarsi čia stovėtų jau seniai, bet naudojamas būtų pirmą kartą.

Nė vieno lempos jungiklio.

Koridoriuje ant sienos kabo laikrodis.

Lempos užsidega aštuntą ryto, vidurnaktį vėl užgęsta.

Giliai sienose kažkas tyliai ūžia.

12.15 val.

Niekas nejuda

Laikas vos šliaužia.

Pamaniau, kad jis aklas. Štai kaip mane pričiupo. Vis dar negaliu patikėti, kad užkibau. Mintyse vis persuku įvykius vildamasis, kad ką nors padarysiu kitaip, bet baigiasi vis tuo pačiu.

Tai nutiko ankstyvą sekmadienio rytą. Vakar rytą. Nieko ypatingo neveikiau, tik trainiojau apie Liverpulio gatvės stotį, kad nesušalčiau, ir ieškojau šeštadienio vakarą pames-

tų daiktų. Susikišęs rankas į kišenes, pasikabinęs gitarą ant nugaros, nudelbęs akis į žemę. Sekmadienio rytas – puikus metas ką nors rasti. Žmonės šeštadienio vakarais prisigeria. Skuba į paskutinį traukinį namo. Ką nors pameta. Grynųjų, kortelių, kepurių, pirštinių, cigarečių. Valytojai susirenka geriausius daiktus, bet kartais ką nors pražiopso. Kartą radau padirbtą roleksą. Už jį gavau dešimtinę. Taigi, visada reikia dairytis. Bet vakar teradau sulaužytą skėtį ir pustuštį pakebę „Marlboro“. Skėtį išmečiau, cigaretes pasiėmiau. Nerūkau, bet cigaretes visada verta pasilaikyti.

Taigi, trainiojau aplink, niekam netrukdžiau, o tada pro šonines duris įėjo pora stoties darbuotojų ir pasuko mano pusėn. Vienas buvo nuolatinis darbuotojas, jaunas juodaodis Badis, šiaip jis visai nieko, bet antrojo nepažinojau. Ir tas vyrukas man visai nepatiko. Stambus, užsimaukšlinęs kepurę su snapeliu, kaustytais batais, atrodė grėsmingai. Tikriausiai nebuvo pavojingas, ir jie greičiausiai nebūtų prie manęs kabinęsi, bet visada geriau pasisaugoti, todėl nunarinau galvą, užsitraukiau gobtuvą ir pasukau taksi aikštelės link.

Štai tada jį ir pamačiau. Neregį. Su lietpalčiu, kepure, tamsiais akiniais, balta lazdele. Jis stovėjo prie tamsaus furgonėlio galo. Regis, fordo „Tranzit“. Durys buvo atidarytos, ant žemės stovėjo didokas lagaminas. Aklasis bandė įkelti jį į furgonėlį. Jam ne itin sekėsi. Viena ranka buvo nesveika – įtvare.

Dar buvo ankstoka, stotis tuščia. Girdėjau anuos du stoties darbuotojus žvanginant raktais ir iš kažko juokiantis, o iš stambesniojo žingsnių sumečiau, kad jie eina tolyn, prie eskalatoriaus į „Makdonaldą“. Luktelėjau norėdamas būti tikras, kad nepasuks atgal, tada vėl žvilgtelėjau į akląjį. Taksi aikštelė buvo tuščia, tik tas furgonėlis stovėjo. Nė vieno Londono tak-

si, niekas nelaukė. Tebuvome mudu su neregium. Aklasis vyriškis su ranka įtvare.

Pasvarsčiau.

Jei nori, gali lyg niekur nieko nueiti, tariau sau. Nebūtina jam padėti. Gali tiesiog ramiai, tyliai nueiti. Jis aklas, nė nesužinos, tiesa? Bet nenuėjau.

Aš malonus vaikinasis.

Atsikosėjau, kad jis mane išgirstų, tada priėjau ir paklausiau, gal jam padėti. Aklasis nė nepakėlė į mane akių. Stovėjo nuleidęs galvą. Man pasirodė keistoka. Bet paskui pamaniau, galbūt neregiai taip elgiasi? Na, kam žiūrėti į pašnekovą, jei vis tiek jo nematai?

– Mano ranka, – kilstelėjęs įtvarą sumurmėjo jis. – Nepatogu suimti lagaminą.

Pasilenkęs jį pakėliau. Nebuvo toks jau sunkus, kaip atrodė.

– Kur jį dėti? – paklausiau.

– Kelk į galą, – tarė jis. – Ačiū.

Furgonėlyje nieko nebuvo, niekas nesėdėjo vairuotojo sėdynėje. Atrodė keistoka. Furgonėlio galas taip pat buvo potuštis, mėtėsi tik virvagalis, keli maišeliai ir dulkėta sena antklodė.

Neregys tarė:

– Gal galėtum padėti jį prie priekinių sėdynių? Bus lengviau išimti.

Mane jau suėmė nerimas. kažkas buvo ne taip. Ką jis čia veikia? Kur važiuos? Iš kur jis? Kodėl vienas? Po paraliais, kaip jis vairuos? Turiu omeny, aklas vyras sulaužyta ranka?

– Jei gali? – pridūrė.

Gal jis nevysiškai aklas? – pamaniau. Galbūt mato tiek, kad galėtų vairuoti? Arba vienas iš tų, kurie tik apsimeta neįgaliais, kad gautų ženklą automobiliui patogiau pastatyti?

– Prašau, – pridūrė jis. – Aš skubu.

Gūžtelėjęs nuvijau abejones ir žengiau į furgonėlį. Kas man darbo, ar jis aklas, ar ne? Įkelk lagaminą į furgonėlį ir palik neregį rūpintis savo reikalais. Eik paieškoti, kur galima sušilti. Palauk, kol įsibėgės diena. Apsižiūrėk, kas trainiojasi stoties apylinkėse – Beausis, Dailusis Bobas, Vindzoro Džekas. Pasi-dairyk, kas vyksta.

Slinkdamas prie priekinių sėdynių pajutau, kaip furgonė-lis susiūbavo ant lingių, ir supratau, kad neregys įlipo man iš paskos.

– Parodysiu, kur padėti, – tarė jis.

Supratau, kad mane pričiupo, bet buvo per vėlu; kai atsi-sukau, vyras stvėrė man už pakaušio ir prispaudė prie veido drėgną skudurą. Ėmiau dusti. Įkvėpiau chemikalų – chloro-formo, eterio, kad ir kuo audinys buvo sudrėkintas. Neturėjau kuo kvėpuoti. Trūko oro. Plaučiai liepsnojo. Pasidingojo, kad mirštu. Grūmiausi, švaisčiausi alkūnėmis ir kojomis, spar-džiausi, tryptau, it pakvaišęs purčiau galvą, bet veltui. Jis buvo stiprus, daug stipresnis, nei atrodė. Jo rankos spaudė man kaukolę it varstotas. Po kelių sekundžių pasijutau svaigstas, o tada...

Nieko.

Matyt, nualpau.

Kai vėl atgavau sąmonę, sėdėjau ratukuose, didelėje metali-nėje dėžėje. Mano galva buvo it pakulų prigrūsta, vargiai su-vokiau aplinkinį pasaulį ir akimirka ar dvi tikrai maniau, kad aš jau miręs. Priešais temačiau tunelį, užlietą akį rėžiančios baltos šviesos. Mirties tunelis. Maniau, kad mane palaidojo metaliniame karste.

Kai pagaliau atsikvošėjau, kad aš gyvas, kad ne karste, kad ta didelė metalinė dėžė iš tiesų tėra liftas, kad lifto durys atidarytos ir kad mirties koridorius viso labo paprasčiausias koridorius baltomis sienomis, trumpam taip palengvėjo, kad vos nenusikvatojau.

Netrukus palengvėjimas išgaravo.

Išlipau iš ratukų ir išsvyravau į koridorių, nepasakyčiau, kas vyko kurį laiką. Galbūt vėl nualpau, nežinau. Pamenu tik tiek, kad lifto durys užsidarė ir liftas pakilo į viršų.

Man regis, jis kilo neilgai.

Išgirdau sustojant – tu dunkt, tu dunkt.

Buvo jau devynios vakaro. Man vis dar buvo negera, tebebuvo apspangęs, vis raugčiojau bjauriu chemikalų prieskoniu. Buvau mirtinai persigandęs. Priblokštas. Neįstengiau liautis drebėjęs. Buvau visiškai sutrikęs. Nežinojau, ką daryti.

Nuėjau į vieną kambarių ir atsisėdau ant lovos.

Po trijų valandų, lygiai dvyliktą, užgeso šviesa.

Kurį laiką persigandęs sėdėjau tamsoje, įdėmiai klausiausi, ar neišgirsiu leidžiantis lifto. Nežinau, ko tikėjausi: stebuklo ar košmaro? Bet aplink buvo tylu. Neišgirdau nei lifto, nei žingsnių. Nesulaukiau nei gelbėtojų, nei pabaisų.

Nieko.

Buvo tuščia kaip kapinėse.

Pamaniau, galbūt neregys laukia, kol užmigsiu, bet nieku gyvu nesulauks. Miegas visai nelenkė. Nieku gyvu neužmerk-
siu akių.

Bet, matyt, buvau labiau pavargęs, nei maniau. Tikriausiai kūną dar tebeveikė chemikalai. O galbūt paveikė ir tai, ir tai.

Nežinau, kelintą valandą, bet pagaliau užmigau.

Kai rytą nubudau, tebebuvo tamsu. Nė nešmėstelėjo mintis: „Kur aš esu?“ Taip turėtum pagalvoti nubudęs svetimoje vietoje. Vos pramerkęs akis supratau, kur aš. Aišku, dar nežinojau, kur iš tikrųjų, bet suvokiau, kad čia ta pati nepažįstama tamsa, kurioje užmigau. Oras atsidavė požemiui.

Kambaryje tvyrojo su niekuo nepalyginama tamsa. Nė spindulėlio šviesos. Nežiūrima. Apčiuopomis nuslinkau iki durų ir išėjau į koridorių, bet nuo to nė kiek nepagerėjo. Ir čia buvo velnioniškai tamsu. Net nebūčiau pasakęs, ar aš užsimerkęs, ar atsimerkęs. Nemačiau ničnieko. Nežinojau, kiek laiko. Nemačiau laikrodžio. Negalėjau nė spėti, kiek valandų. Nė menkiausios užuominos. Nebuvo langų, nebuvo į ką pažiūrėti, nematyti dangaus, negirdėti nė garselio. Tik tirščiausia tamsa ir dirginantis užimas sienose.

Lyg būčiau niekas. Egzistuočiau tuštumoje.

Visa aplink juoda.

Neatitraukiau rankos nuo sienos ir vis trepsėjau tikindamas save, kad aš tikras.

Užsimaniau į tualetą.

Prisilaikydamas sienos nuslinkau gal pusę koridoriaus, ir staiga tvykstelėjo šviesa. Tvykst! Nebylus blyksnis, ir koridorių nutvieskė sterilus baltumas. Mirtinai išgąsdino. Geras penkias minutes neįstengiau nė krustelėti. Tik stovėjau atsirėmęs nugara į sieną, iš visų jėgų stengdamasis neapsišlapinti. Ant sienos tiksėjo laikrodis.

Tik tak, tik tak.

Jis pritraukė mano žvilgsnį. Atrodė labai svarbu žinoti, kiek laiko, matyti bent kokį vyksmą. Kažkodėl man tai buvo labai

svarbu. Matyt, norėjau pamatyti bent menkiausią gyvybės ženklą. Ką nors, kas leistų ir pačiam pasijusti gyvam.

Buvo penkios po aštuonių.

Nuėjau į tualetą.

Devintą vėl nusileido liftas.

Šniukštinėjau virtuvėje, ieškodamas ko nors, ką galėčiau panaudoti kaip ginklą, ko nors aštraus ar sunkaus, aštraus ar sunkaus. Veltui. Viskas buvo arba priveržta prie grindų, arba privirinta prie sienos, arba iš plastiko. Apžiūrinėdamas viryklę, svarstydamas, gal įstengčiau išplėšti kokį metalo gabalą ar dar ką, išgirdau liftą vėl kylant į viršų – tu dunkt, tu dunkt, duslus, dūzgiantis garsas, kietas kunkšt, aštrus klingt..

O tada vėl leidžiantis – nnnnnnnnn..

Čiupau plastikinę šakutę ir išėjau į koridorių. Lifo durys buvo uždarytos, bet girdėjau liftą artėjant – nnnnnnnnn..

Įsitempiau. Tvirčiau sugniaužiau plastikinę šakutę. Liftas sustojo. Tu dunkt. Nulaužiau šakutės galą, nykščiu patryniau dantytą nuolaužą ir žiūrėjau, kaip atsidaro lifto durys – mmm kššššš tt.

Nieko. Liftas buvo tuščias.

Mažas dažnai sapnuodavau liftą. Dangoraižį miesto centre, šalia gatvės žiedo. Nežinojau, kas tai per pastatas. Gal daugiabutis, gal biurai, kažkas panašiai. Nežinojau ir koks miestas. Tikrai ne manasis, tiek tai supratau. Jis buvo didelis, pilkšvas, daugybė aukštų pastatų ir plačių, pilkų gatvių. Kiek priminė Londoną. Bet nebuvo Londonas. Šiaip miestas. Sapnų miestas.

Sapne įeidavau į daugiaaukštį ir laukdavau lifto, sekdavau lemputes, liftui atvažiavus įeidavau vidun, durys užsidaryda-

vo, ir staiga suprasdavau nenučiuokias, kur man reikia. Nežinodavau, kurio man reikia aukšto. Kurį mygtuką spausti. Nieko nežinodavau. Liftas pajudėdavo, kildavo, ir tada mane apimdavo sapnų panika. Kur važiuoju? Ką darysiu? Ar spausti mygtuką? Gal šūkteleėti pagalbos?

Tiek tepamenu iš to sapno.

Šį rytą nusileidus liftui ir atsidarius durims kurį laiką laikiausi atokiau, tik stovėjau pasitraukęs ir spoksojau į jį. Nežinau, ko laukiau. Matyt, laukiau, kas nutiks. Bet nieko nenutiko. Galų gale po kokių dešimties minučių atsargiai žengiau arčiau ir dirstelėjau vidun. Į liftą nėjau, tik sustojau prie atsidariusių durų ir apsidairiau. Akis už nieko nekliuvo. Nebuvo valdymo pulto. Nebuvo mygtukų, lempučių. Lubose nebuvo angos. Tik prie galinės sienos buvo prisuktas akrilinio stiklo brošiūrų dėkliukas. Permatomo akrilinio stiklo, A4 dydžio. Tuščias.

Koridoriuje prie lifto ant sienos irgi buvo pritvirtintas toks pat brošiūrų dėkliukas. Šis pilnas tuščių A4 dydžio lapų, ant sienos prie jo pakabintas tušinukas.

???

Jau beveik vidurnaktis. Aš čia jau kone keturiasdešimt valandų. Ar tikrai? Regis, tiek. Kad ir kiek, čia prabuvau jau ilgai, ir nieko neįvyko. Tebesu čia. Tebesu gyvas. Vis dar spoksau į sienas. Rašau šituos žodžius. Galvoju.

Galvoje sukasi tūkstančiai klausimų.

Kur aš?

Kur aklasis vyras?

Kas jis?

Ko jis nori?

Ką jis man darys?

Ką aš darysiu?

Nežinau.

Gerai, tada ką žinau?

Žinau, kad nenukentėjau. Aš sveikas. Kojos, rankos, pėdos, plaštakos. Galiu jas judinti.

Aš alkanas.

Ir išsigandęs.

Ir sutrikęs.

Ir piktas.

Mano kišenės apšvarintos. Į vieną kojineę buvau įsikišęs 10 svarų banknotą, dabar jo nėra. Tikriausiai mane apieškojo.

Paršas.

Man regis, jis žino, kas aš toks. Bala supaisys iš kur, bet žino. Tik taip būtų galima viską paaiškinti. Jis žino, kad esu Čarlio Vimso sūnus, žino, kad mano tėtis turto turi daugiau nei proto, ir pagrobė mane dėl pinigų. Pagrobė. Štai kaip. Pagrobimas. Jis tikriausiai jau susisieکė su tėčiu. Paskambino jam. Iš kur nors gavo jo numerį, paskambino ir pareikalavo išpirkos. Pusės milijono naudotomis kupiūromis, juodame odiniame lagamine, palikti degalinėje prie greitkelio. Nekviesti policijos, kitaip nupjaus man ausis.

Aha, taip ir bus. Tikriausiai taip.

Dar vienas pagrobimas.

Šią akimirką tėtis tikriausiai lekia greitkeliu prisilakęs brendžio ir prisiuostęs narkotikų, išvargęs ir paniuręs, siunta ant manęs, kad vėl atsieisiu jam krūvą pinigų. Taip ir matau jo surauktą veidą, primerktas paraudusias akis spoksant pro stiklą į akinančius greitkelio žibintus, piktai niurnantį po nosim. Aha, matau jį. Tikriausiai svarsto, ar nevertėjo dėl manęs

pasiderėti – pasiūlyti 150 gabalų, o tada sutarti dėl 300 tūkstančių.

Pirmas dalykas, kurio tėvas paklaus mane atgavęs, bus: „Po velnių, kur trainiojaisi visus šiuos penkis mėnesius? Be proto jaudinausi.“

Užgeso šviesa.